

Helse- og omsorgskomiteen, Stortinget

Saksbehandler:
Gunstein Instefjord
Gunstein.Instefjord@forbrukerradet.no

Vår dato:
22.05.2013

Vår referanse:
13/3179 - 1

Deres dato:

Deres referanse:

Høringsuttalelse til Meld. St. 34 Folkehelsemeldingen

Merking av mat

- Forbrukerrådet er bekymret over utviklingen av fedme og overvekt i befolkningen. God merking av mat kan gi et viktig bidrag til sunnere kosthold.
- Forbrukerrådet mener at det bør innføres en merkeordning med fargekoding av næringsdeklarasjonen på forsiden av alle matvarer. Med fargekoding blir det enkelt å ta opplyste valg, det blir enkelt å ta sunne valg og det blir svært tydelig hva som er usunne valg. Med fargekoding får matindustrien insentiv til å utvikle sunnere produkter for å unngå røde lys

Sammenhengen mellom maten vi spiser og befolkningens helse er vel dokumentert. Mange av de store utfordringene innen folkehelse er knyttet til kosthold. Det er eksempelvis grundig dokumentert at høyt saltinntak gir økt risiko for hjerte- og karsykdommer. Derfor vil en reduksjon i tilsetning av salt i matproduksjonen ha stor betydning for folks saltinntak og helse. I snitt får vi i oss dobbelt så mye salt som anbefalt og hele 75% av koksaltet vi får i oss stammer fra industrimat. Dette understreker viktigheten av god merking av næringsmidler som sikrer forbrukerne viktige opplysninger om mat- og drikkevarers sammensetning, og som skal hjelpe forbrukerne til å treffe informerte valg.

Meldingen redegjør for EUs nye forordning om matinformasjon, som også vil gjelde i Norge, og at det vil bli innført krav om obligatorisk næringsdeklarasjon på mat- og drikkevarer som omsettes til forbruker. Næringsdeklarasjonen skal inneholde informasjon om innhold av energi, fett, mettet fett, karbohydrater, sukkerarter, protein og salt. Forbrukerrådet er enig i at obligatorisk næringsdeklarasjon er en betydelig forbedring. At næringsinnholdet skal oppgis per 100 gram eller 100 milliliter vil også gjøre det enklere for forbruker å sammenligne innholdet av næringsstoffer i forskjellige matvarer.

Forbrukerrådet mener likevel at merking av mat også etter EUs nye forordning ikke er god nok. Vi etterlyser derfor en tydelig ambisjon om å bedre merkingen av mat. Målet må være at næringsmessig informasjon til forbruker plasseres på fremsiden av produktet, med fargekode.

Forbrukerrådets undersøkelse om forbrukernes handlevaner viser at bare 29 % regelmessig leser informasjon på baksiden av produktet når de handler mat. Med det som utgangspunkt er vår klare anbefaling at næringsdeklarasjonen må plasseres på fremsiden av produktet. Vi vet også at mange har problemer med å orientere seg i forhold til næringsdeklarasjonen, og mangler kunnskap om hva som er mye salt, sukker osv i forhold til kosthold og helse. Med det som utgangspunkt vil en fargekoding (rødt, gult og grønt) av de ulike kildene i næringsdeklarasjonen bidra til at flere forstår informasjonen i tabellen. Fargekoding vil sikre at forbruker raskt kan tilegne seg kunnskap om sunnheten ved produktet. Forbrukerrådets undersøkelse om forbrukers handlevaner viser at mange velger å ikke orientere seg om ulike kvaliteter ved mat fordi det er for krevende og tar for mye tid.

I følge en spørreundersøkelse gjennomført av Helsedirektoratet er 6 av 10 opptatt av å spise sunt og mange ønsker råd om hva som er sunn mat. Nøkkelhullmerket fyller her en viktig funksjon og bør videreføres selv om det innføres en fargekoding på næringsdeklarasjonen. Nøkkelhullet alene vil imidlertid ikke gi forbruker et godt nok grunnlag for informerte valg. Selv om antallet produkter med Nøkkelhullmerket har økt betydelig til nærmere 2000 produkter er det fortsatt vanskelig å ta valg da mange matvarer ikke merkes. Nøkkelhullet gjør det ikke enkelt å vite om man tar usunne valg, fordi usunne produkter ikke merkes. Nøkkelhullmerket gir også mindre insentiv for bransjen til å utvikle sunnere produkter, siden usunne produkter ikke merkes.

Samtlige store dagligvarekjeder i Storbritannia innfører nå fargekoding på fremsiden av emballasjen. Dette skjer som resultat av et samarbeid med myndighetene for å fremme kosthold og helse. Erfaringene fra en matkjede i Storbritannia som innførte dette i 2006 er også at det har effekt på forbruksmønster og salg.

Med hilsen
Forbrukerrådet

Randi Flesland
Direktør

Gunstein Insteffjord
Fagdirektør Mat og handel

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke signatur.